

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Bostadsförsörjningsprogram

Antagen av kommunfullmäktige 20xx-xx-xx
Ansvarig förvaltning: Kommunledningskontoret
Ansvarig tjänsteman: Samhällsutvecklare

Innehåll

Inledning	4
Hållbar tillväxt	4
Vision och mål	4
Bostadsförsörjningens målsättning	5
Kapitel 1 - Mål och visioner	5
Agenda 2030	5
Övergripande nationellt mål	6
Bostadsförsörjningslagen	6
Vision för Sverige 2025	6
Hållbar fysisk samhällsplanering	6
En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder	7
Regional utvecklingsstrategi 2035	7
Översiktsplan	8
Kapitel 2 - Nulägesanalys	8
Bostadsbestånd	8
Geografisk fördelning	8
Bostadsarea	9
Allmännyttans bostadsbestånd	10
Befolkning	10
Geografiska skillnader	10
Befolkningens sammansättning	11
Försörjningskvot	12
Prognosticerad åldersfördelning 2030	12
In- och utflyttning	12
Infrastruktur	14
Pendling inom länet	14
Kollektivtrafik	14
Stationsnära lägen	14
Gång- och cykelvägsplan	15
Medborgar-undersökning	16
Förbättringsområden	16
Skillnader mellan åldersgrupper	16
Bostadsutbud och infrastruktur	16
Bostadsbyggande	17

Försäljning och småhuspris	17
Lediga småhustomter och pågående detaljplaneärenden.....	18
Bostadsförsörjningens utmaningar	18
Utsatta grupper	19
Äldre	19
Unga vuxna	20
Funktionshindrade.....	20
Nyanlända	21
Individer med svag betalningsförmåga	21
Segregation	22
Följder av segregation	22
Boendesegregation i Vaggeryds kommun.....	22
Åtgärder mot segregation.....	23
Hemlöshet	23
Bostadssociala utmaningar.....	23
Vaggeryds kommuns boendeplanering	24
Bostadsbehov	24
Bebyggelsestruktur.....	24
Tillväxt.....	25
Nulägesanalys handlingsplan 2015-2018.....	26
Mål: Tillväxt och attraktivitet	26
Mål: Hållbar boendeutveckling.....	27
Mål: Kommunens roll och ansvar – planarbete.....	27
Mål: Kommunens ansvar – bostäder för alla.....	27
Mål: Vaggeryds kommun i regionen.....	28
Jönköpings län	29
Kapitel 3 - Handlingsplan	30

Inledning

Vaggeryds kommun har under 2000-talet i genomsnitt ökat med 90 personer per år. Vid årsskiftet 2020/2021 hade kommunen 14 532 invånare. Behovet av bostäder är fortsatt stort i såväl kommunen som i övriga riket och tillsammans med det geografiska läget mellan Jönköping och Värnamo, samt goda förbindelser med såväl E4:an som med kollektivtrafiken, innehar kommunen en fortsatt stark tillväxtpotential.

Syftet med bostadsförsörjningsprogrammet är att belysa behovet av bostäder i kommunen samt att konkretisera mål och åtgärder för att uppnå en god boende- och livsmiljö.

Bostadsförsörjningsprogrammet verkar som vägledande i kommunens kontinuerliga planering av bostäder. Genom mål och strategier antagna av kommunfullmäktige, förtydligas arbetssättet för att alla ska kunna erbjudas goda bostäder.

Hållbar tillväxt

Kommunfullmäktiges tillväxtmål 14000 invånare år 2025 uppnåddes under 2019. Vaggeryds kommun har därefter analyserat olika scenarier för framtida befolkningsutveckling och Kommunfullmäktige har därefter beslutat nya övergripande mål för hållbar tillväxt.

Fem olika scenarier för befolkningsökning finns. Enligt *Prognos 2020* i strategisk plan och budget väntas invånarantalet i kommunen uppgå till drygt 16 000 år 2030.

Denna befolkningsutveckling kräver att kommunen kan möta upp med en samhällsplanering som bland annat innefattar fler bostäder.

Vision och mål

Vaggeryds kommuns vision 2030,-är en visionsformulering för-kommunen som geografisk

plats. Visionen och värdegrunden genomsyrar kommunens verksamhet.

Här ger vi plats för att göra skillnad

*En plats för möjligheter formad med **tanke och omtanke**.
Där lusten är vår drivkraft och där glädjen smittar.
En plats med stark tradition för gränslöst skapande.
Där gemensam vilja och kunskap får livet att lyfta och **idéer att bli verklighet**.
En plats i rörelse som bygger på mångfald och hållbarhet.
Där allt är nära och **alla har betydelse**.*

Alla som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun uppnår tillsammans visionen genom fyra mål:

Vaggeryds kommun ska vara en plats...

- *med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen*
- *med hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och en utbildning med god kvalitet*
- *med en hög kunskapsnivå, en aktiv fritid och ett rikt kulturliv - för en god hälsa*
- *som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka*

Vaggeryds kommuns fyra mål för mandatperioden är långsiktiga och är kopplade till FNs 17 globala mål inom Agenda2030. Alla verksamheter bidrar till samtliga fyra mål som förtydligas genom ett strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram. Målen är beslutade 2019-2022 men är framtagna för att kunna hålla ytterligare mandatperiod om kommunfullmäktige så beslutar, i syfte att bidra långsiktigt till Agenda2030.

En grundförutsättning för att uppnå mål kring hållbar tillväxt är en bostadsmarknad som tillgodoser behoven av bostäder.

I en marknadsplan presenteras tre delmål.

Dessa är:

- användning av platssymbolen
- sprida berättelser om platsen
- samverka för att utveckla platsen.

Det sistnämnda delmålet, *Göra tillsammans*, visar på vikten av att utveckla boendeförutsättningarna för både unga och äldre. Tomtanskaffning och Infrastruktur är också viktiga parametrar för att utveckla goda förutsättningar för boende likväl som att verka för levande landsbygder och attraktiva centrum.

Kommunfullmäktiges mål 1 Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen, **har** en stark koppling till bostadsförsörjningen och **förtydligande av målets innebörd är:**

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att kommande generationer har tillgång till god luft- och vattenkvalitet, fungerande atmosfär, livskraftiga ekosystem, klimatsmart energi, god infrastruktur, mat och social välfärd.

Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Detta innebär att vi behöver ha en god och inkluderande bostadsförsörjning och ha beredskap inför olika former av oönskade samt extraordinära händelser.

Samtliga delområden i vår kommun ska vara en del av samhällsutvecklingen.

Bostadsförsörjningens målsättning

Målet är att möjliggöra för alla att leva i bostäder av god kvalitet genom att anpassa utbudet utefter behoven och efterfrågan. Med en hållbar bostadsförsörjning skapas en god livsmiljö för invånarna där ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter samverkar.

Kapitel 1 - Mål och visioner

Genom att knyta an till mål och visioner på såväl nationell som regional nivå,

säkerställs kommunens utveckling och tillväxt i relation till övriga riket. Att beakta och verkställa mål och visioner från internationell till lokal nivå, innebär att kommunen tar sitt ansvar för en bättre framtid, en hållbar utveckling. Det finns flertalet mål och visioner som är relevanta avseende kommunens bostadsförsörjning.

Agenda 2030

2015 antogs Agenda 2030 med de tillhörande 17 målen. Målsättningen är en jämställd värld där fattigdom och ojämlikhet mellan människor och stater inte existerar. De mänskliga rättigheterna ska innefatta alla, inkluderande samhällen ska skapas och kvinnors egenmakt ska främjas. Naturresurser ska förvaltas, skyddas och garanteras. Målen sammanflätas och grundas i ett hållbarhetsperspektiv. Hållbar utveckling innebär att dagens behov tillgodoses utan att äventyra kommande generationers behov. Detta genom att beakta hållbar utveckling utifrån tre aspekter, ekologisk, ekonomisk samt social hållbarhet.

Vaggeryds kommun omhändertar Agenda2030 i ett strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram koppla till de fyra lokala målen för hållbar utveckling. www.vaggeryd.se/agenda2030

Mål nummer elva, hållbara städer och samhällen, innebär att bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. Målet grundas i den urbaniseringstrend som är världsvid. Idag bor mer än hälften av världens befolkning i urbana områden och andelen förväntas öka. Målet innebär att verka för att alla ska bo i goda och ekonomiskt överkomliga bostäder. Vidare innebär målet att goda transportsystem ska finnas, även de ska vara ekonomiskt överkomliga. En välfungerande kollektivtrafik anses som en förutsättning för att målet ska uppnås. Viktigt i planeringen är att se till de bostadsbehov som utsatta grupper har. Behovet av bostäder förändras, beroende bland annat på händelser i omvärlden, såsom pandemipåverkan som

leder till att bostäder utanför centralorten blir mer eftertraktade och ytor för hemarbete efterfrågas.

Fullmäktiges övergripande mål anger:

Vaggeryds kommuns fyra mål för mandatperioden är långsiktiga och är kopplade till FN:s 17 globala mål inom Agenda2030. Kommunfullmäktige har även antagit ett strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram som beskriver de långsiktiga målen för kommunens utveckling.

I enlighet med övergripande mål 1 ska Vaggeryds kommun vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen.

Vaggeryds kommun prioriterar fjärrvärme som uppvärmningslösning i kommunens bebyggelseutveckling där det så är lämpligt.

Fjärrvärmeanslutning ingår som regel i tomtpriset och sammanhållen bebyggelse prioriteras för att hållbara energialternativ som fjärrvärme gynnas. Fjärrvärme ska ingå i tomtpriset där större flerbostadshus och offentliga byggnader avses att uppföras i Skillingaryd och Vaggeryd samt lämpliga industriområden.

Övergripande nationellt mål

Det övergripande nationella målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamheten är att skapa en god livsmiljö i samtliga delar av landet. Även detta mål har hållbarhetsperspektivet som utgångspunkt:

Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas

Delmålet för bostadsmarknaden är att konsumenternas efterfrågan möter ett bostadsutbud som tillgodoser de behov som finns. Delmålet för samhällsplaneringen innebär att hållbar utveckling ska vara ledorden i arbetet med utveckling av städer, tätorter och landsbygd.

Bostadsförsörjningslagen

Enligt bostadsförsörjningslagen, BFL (2000:1383), ansvarar kommunerna för att arbeta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen. Riktlinjerna ska reglera planeringen av bostäder i syfte att skapa goda bostäder för alla kommuninvånare. Vidare ska riktlinjerna visa på de mål och planerade insatser som kommunen anser leder till goda bostäder för alla. Kommunerna ska även redovisa hur relevanta nationella och regionala mål har tagits med i planeringen för bostadsförsörjningen.

Bostadsförsörjningslagen är främst en lag, men visar på vikten av att verka för goda bostäder för alla. Därmed är lagen även en målsättning för kommunens bostadsförsörjning.

Vision för Sverige 2025

Boverket har på uppdrag av regeringen format en vision för att uppnå hållbara samhällen. Visionen har hållbarhetsperspektivet som grund och visar på viktiga aspekter att beakta för samhällsplaneringen.

Avseende infrastruktur är det viktigt att främja goda kommunikationer såväl mellan som inom städer, tätorter och glesbygd. Förbättrade och mer anpassade transporter ökar chanserna till att möjliggöra hela regioners bostadsutbud. Därmed stärks invånarnas utbud av boende. Förbättrade kommunikationer leder även till en förbättrad samhällsservice för invånarna samt att fler arbetstillfällen blir möjliga att söka.

Förtätning ger upphov till kortare transporter och ökar tillgängligheten för exempelvis samhällsservice. Upprustning av befintliga bostäder möjliggör att befolkningens differentierade bostadsbehov tillgodoses. Gång- och cykeltrafik bör främjas för att skapa naturliga stråk och mötesplatser. Bevarande och skydd för viktiga grönområden utgör grunden för friluftsliv, rekreation och ett hållbart klimat.

Hållbar fysisk samhällsplanering

Boverket har även på uppdrag av regeringen sammanfattat nationella mål som är relevanta för den fysiska samhällsplaneringen. Sju mål har identifierats vilka återfinns som ett utdrag nedan,

hämtat ur Boverkets rapport *Uppföljningsbara mål för hållbar fysisk samhällsplanering*.

För att säkerställa en långsiktigt god livsmiljö för kvinnor och män i alla åldrar behöver framtida fysisk planering och bostadsförsörjning säkerställa att följande mål uppnås:

- **Bostäder efter människors behov:** Människors behov ska styra utbudet av bostäder och alla ska ha likvärdig tillgång till bostad och boendemiljö av god kvalitet.
- **Attraktiva livsmiljöer:** Alla inne- och utemiljöer ska utformas och gestaltas så att de främjar jämställdhet, trygghet, hälsa, tillgänglighet, kultur och social sammanhållning.
- **God tillgänglighet i vardagen:** Lokalisering och nyttjande av bebyggelse och infrastruktur ska på ett miljö- och hälsofrämjande sätt bidra till god tillgänglighet i vardagen.
- **Bättre resurshushållning:** I ett livscykelperspektiv ska miljö-, hälso- och klimatpåverkan från byggnader, infrastruktur och energiproduktion samt uttaget av icke förnybara råvaror minska.
- **Långsiktig livsmedelsförsörjning:** Dricksvattenförsörjningen och jordbruksmarken ska långsiktigt tryggas.
- **En funktionell grönstruktur:** Gröna och blå strukturer ska i ökad grad prioriteras efter deras potential att bidra med värden och tjänster för människan och för ekosystemet som helhet.
- **Färre olyckor:** Lokalisering och utformning av bebyggelse, infrastruktur och allmänna platser ska förebygga att människor och egendom drabbas av olyckor.

En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder

I regeringens proposition 2017/18:179, värnas landsbygdens bidragande för en tillväxt för hela riket. Propositionens övergripande mål är att skapa en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som

leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Ett delmål är att skapa attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder, vilket innebär att verka för likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna. Detta innebär att kommunen ska verka för att samma förutsättningar till goda livsmiljöer skapas i såväl tätbebyggda som glesbebyggda områden. Arbetet kring kommunens LIS-områden är en förutsättning dels för att skapa likvärdiga förutsättningar för att arbeta, bo och leva i landsbygderna, men även för att skapa attraktiva miljöer på landsbygden enligt gällande regler för strandskydd.

Regional utvecklingsstrategi 2035

Den regionala utvecklingsstrategin utgår ifrån visionen: Jönköpings län – Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region.

Visionen ska leda till utvecklingen av ett hållbart län med goda möjligheter till boende i attraktiva miljöer, arbete, företagande, utbildning och utveckling, bra kommunikationer och ett rikt fritids- och kulturliv som ger förutsättningar för god hälsa och ett bra liv för alla. Visionen och strategin ska bidra till att människor vill söka sig till länet och få dem att stanna.

Arbetet med Agenda 2030 för hållbar utveckling ska förändra vår värld i en mer hållbar riktning. De globala målen ska verka för att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Länet och dess utveckling ska därför präglas av de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

En grundprincip för ett inkluderande samhälle är bland annat bostäder för alla. Även kommunikationer är viktiga för att möjliggöra pendling och tillgänglighet. Kollektivtrafikens utbyggnad och förbättringsarbete är ytterst väsentligt för att uppnå en god livsmiljö för alla. Målet är att ekonomiska aspekter inte ska avgöra tillgängligheten och mobiliteten.

Boendeattraktiviteten är viktig för en god livsmiljö. Bebyggelsen behöver vara ändamålsenlig och inbjudande för att öka attraktiviteten. Bostadsutbudet behöver vara variationsrikt avseende både bostadstyp och upplåtelseform för att erbjuda bostäder för olika behov. Naturen bör förvaltas väl genom varsam hantering av känsliga naturområden. Ett starkt ekosystem behövs exempelvis för att klara klimatsvängningar, exempelvis översvämningar.

Översiktsplan

Kommunens översiktsplan verkar som ett övergripande verktyg och visar på en riktning för kommunens fortsatta utveckling och användning av mark. Planen beskriver boendets viktiga betydelse för att skapa delaktighet i samhället. En blandad bebyggelse avseende bostadstyp och upplåtelseform lyfts fram för att möta behoven avseende bostad. Lägenheternas betydelse är stor för både äldre och unga. Ett varierat utbud av bostäder i samma område möjliggör för exempelvis äldre att flytta från villor till mindre lägenheter som är anpassad efter behoven. En geografisk spridning av behovsanpassade bostäder skapar trygghet när möjligheten att bo kvar i samma område finns, vid förändrade behov. Att ha möjlighet att flytta inom samma område anses som eftersträvt då det även underlättar för flyttkedjor. Det är viktigt att invånarnas bostadsbehov identifieras för att verka för ett bostadsutbud som inkluderar och skapar delaktighet i samhället.

Kapitel 2 - Nulägesanalys

Nulägesanalysen är ett informativt kapitel rörande kommunens bostadsbestånd, befolkning och utmaningarna med bostadsförsörjningen. Kapitlet återger en bild av bostadsmarknadsläget i

kommunen och bidrar som underlag till följande kapitel.

Bostadsbestånd

Antalet bostäder och fördelningen mellan bostadstyper och upplåtelseformer är viktiga parametrar att känna till för att skapa en bild av bostadsbeståndets storlek och sammansättning.

Vid årsskiftet 2019/2020 fanns det 6 136 bostäder i kommunen. Av dessa var cirka 68 procent bostäder av småhustyp. Denna bostadstyp är vanligast både i tätorterna och på landsbygden. Bostäder i flerbostadshus var cirka 27 procent och specialbostäder svarade för fyra procent. Bostäder i övriga hus uppgick till cirka en procent (Figur 1). Den vanligaste upplåtelseformen är äganderätt, vilken svarar för 63 procent av bostadsbeståndet. Hyresrätterna representerar 33 procent och bostadsrätterna står för fyra procent. Fördelningen har endast varierat marginellt sedan 2015 (Figur 2). Den vanligaste upplåtelseformen för småhus var äganderätt, som uppgick till 94 procent av småhusen. Flerbostadshusen bestod till 91 procent av hyresrätter.

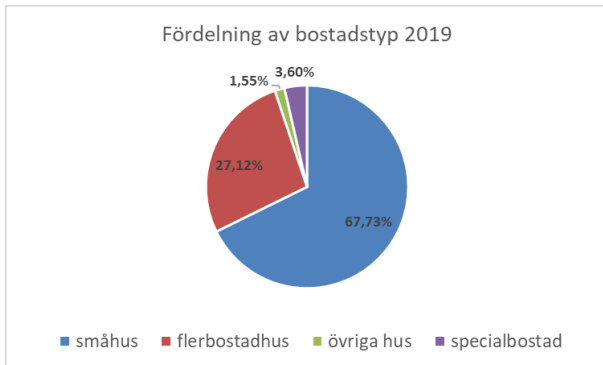
Geografisk fördelning

Vaggeryds kommuns tätorter¹, Vaggeryd, Skillingaryd, Hok, Klevshult och Bondstorp, utgör tillsammans cirka 76 procent av kommunens befolkning. I kommunen är således småhus och äganderätt de vanligaste bostadsattributen. Vid geografisk jämförelse av bostadstyp framgår att Skillingaryd var den tätort som hade den största andelen boende i flerbostadshus, cirka 32 procent. Invånarna på landsbygden bodde i stort sätt uteslutande i småhus (Figur 3). Jämförelsen av upplåtelseform visar att Vaggeryd har den största andelen i kommunen som bor i bostadsrätter, Skillingaryd innehar den största andelen i kommunen som bor i hyresrätter. Analysen visar även på att övriga tätorter och landsbygden till störst del består av äganderätter (Figur 4). Generellt är

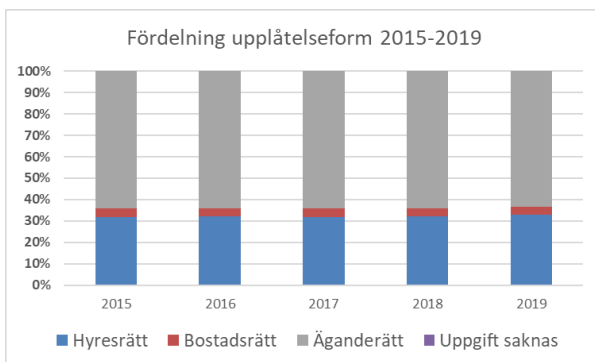
¹ Tätorter avses enligt SCB:s definition om minst 200 invånare.

äganderätt den vanligaste upplåtelseformen i kommunens samtliga områden.

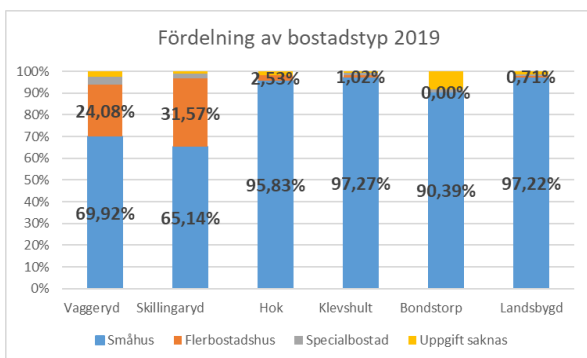
Figur 1: Fördelning av bostadstyp 2019. Källa: SCB.

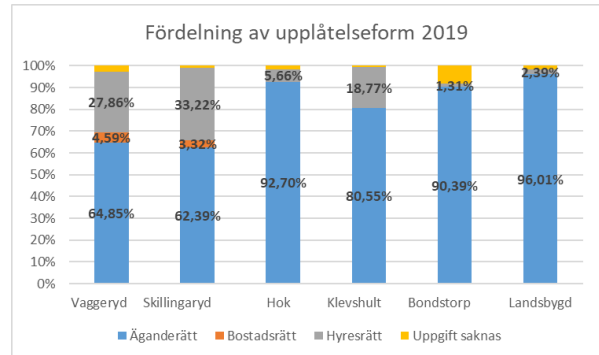
Figur 2: Fördelning av upplåtelseform 2015-2019. Källa: SCB

Figur 3: Fördelning av bostadstyp 2019. Källa: SCB.

Figur 4: Fördelning av upplåtelseform 2019. Källa: SCB.

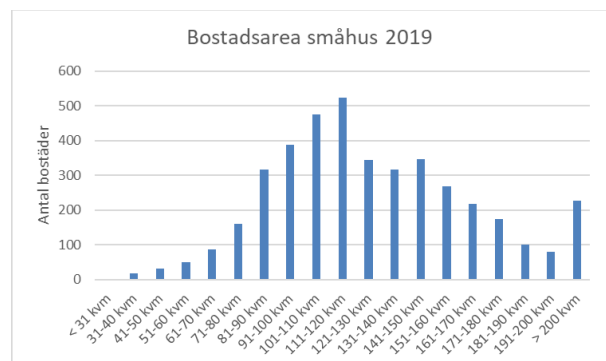

Vaggeryds kommun har i förhållande till både länet och riket en högre andel småhus samt en lägre andel hyresrätter. Småhusen står för 51 procent i länet, i riket motsvarar de 42 procent och i kommunen cirka 68 procent. Hyresrätterna uppgår till 39 procent i länet, 38 procent i riket och i kommunen till 33 procent av bostadsbeståndet.

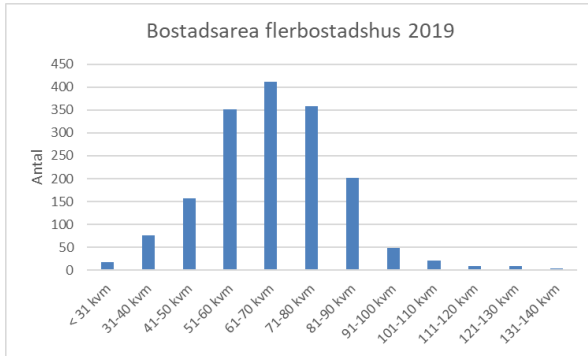
Bostadsarea

Den vanligaste storleken för småhus 2019 var 111-120 kvadratmeter (Figur 5). De tre vanligaste storlekarna, vilka ryms inom 91-120 kvadratmeter, svarade för en tredjedel av småhusen. För bostäder i flerbostadshus var den vanligaste storleken 61-70 kvadratmeter (Figur 6). De tre vanligaste storlekarna ryms mellan 51-80 kvadratmeter och motsvarade sammanlagt cirka 67 procent av bostäderna i flerbostadshus.

Figur 5: Bostadsarea småhus 2019. Källa: SCB.

Figur 6: Bostadsarea bostäder i flerbostadshus 2019.
Källa: SCB.

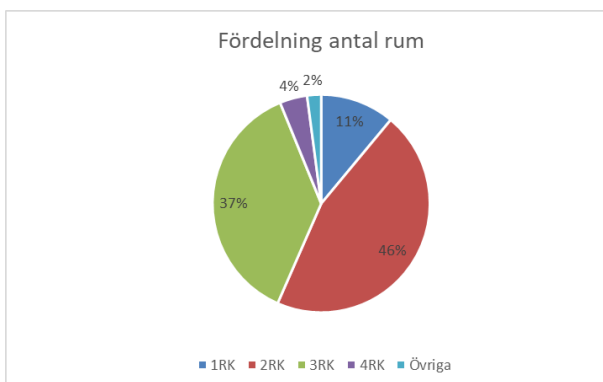

I kommunen bor det i genomsnitt 2,7 personer i varje bostad som är av småhustyp och äganderätt. Det bor cirka 1,8 personer per bostad i flerbostadshus som är en hyresrätt. Sammantaget bor det cirka 2,4 personer per bostad 2019, vilket är något högre än länssnittet och rikssnittet, vilket för båda är 2,2 personer per bostad.

Allmännyttans bostadsbestånd

Det kommunala bostadsbolaget VSBO har lägenheter i Vaggeryd, Skillingaryd, Hok och Klevshult. Sammanlagt förfogar bolaget över 1 149 lägenheter. Av dessa finns 567 (49 procent) i Vaggeryd, 538 (47 procent) i Skillingaryd och cirka två procent vardera i Hok och Klevshult, 23 respektive 21 stycken. Fördelningen mellan antal rum återfinns i figur 7. Figuren visar på att den vanligaste lägenhetsformen är två rum och kök och den näst vanligaste är tre rum och kök.

Figur 7: Fördelning antal rum. Källa: VSBO.

VSBO förfogar över cirka 56 procent av hyresrätterna i kommunen, resterande andel ägs av

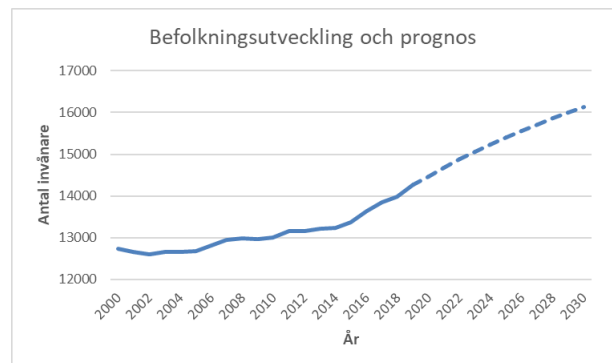
privata hyresvärdar. Allmännyttans andel av hyresrätter i kommunen är bland de tre största i länet och både högre än länssnittet och rikssnittet, vilka är 37 respektive 45 procent.

Befolkning

Antalet invånare och fördelningen mellan ålderskategorier är viktigt att beakta då bostadsförsörjningens utmaningar till stor del beror på befolkningens storlek och sammansättning, likväl som den prognosticerade utvecklingen.

Vaggeryds kommun har från starten på år 2000 fram till årsskiftet 2019/2020 haft en positiv trend rörande befolkningsutvecklingen. Under denna period har kommunen växt med 1 800 invånare (14 procent), från 12 475 till 14 275 invånare. Den genomsnittliga årliga ökningen har varit cirka 90 personer, men förändringarna har varierat kraftigt. Under 2019 ökade exempelvis invånarantalet med 295 personer. Invånarantalet har under perioden främst accelererat från starten på 2015.

Figur 8: Befolkningsutveckling samt prognos 2020-2030.
Källa: Vaggeryds kommun.

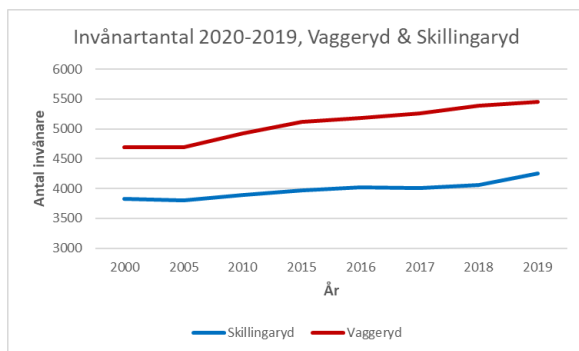
Enligt kommunens planeringsmodell och prognosen *Prognos 2020*, vilken utgör grund för kommunens budgetarbete enligt strategisk plan och budget 2021, förväntas invånarantalet fortsatt öka fram till 2030 (Figur 8). Mellan 2020 och 2030 prognosticeras ökningen till 1 667 invånare vilket ger ett invånarantal på 16 137 vid slutet av 2030.

Geografiska skillnader

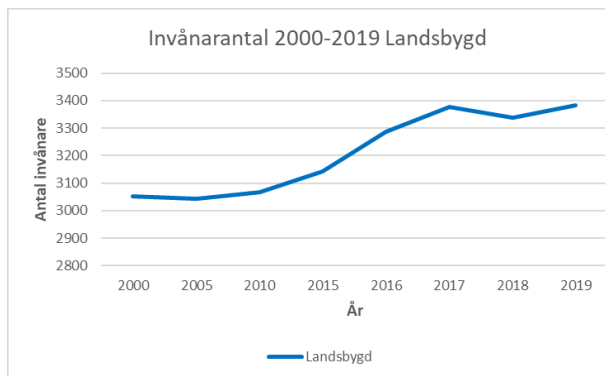
Befolkningsutvecklingen har i de två större tätorterna, Vaggeryd och Skillingaryd, varit positiv under flera decennier. Tillväxttakten har varit

snabbare i Vaggeryd, vilket har resulterat i att Vaggeryd har växt mer jämfört med Skillingaryd. Vid årsskiftet 2019/2020 bodde 5 448 personer i Vaggeryd, och 4 251 personer i Skillingaryd (Figur 9). I de övriga tätorterna har en försiktig ökning skett men antalet invånare har varit stabilt sedan år 2000. Invånarantalet på landsbygden har varit stabilt fram till 2010, varefter en ökning skett. Ökningen har tilltagit (Figur 10) och under 2016 ökade landsbygden som mest, en ökning med 144 personer.

Figur 9: Befolkningsutveckling Vaggeryd och Skillingaryd. Källa: SCB.

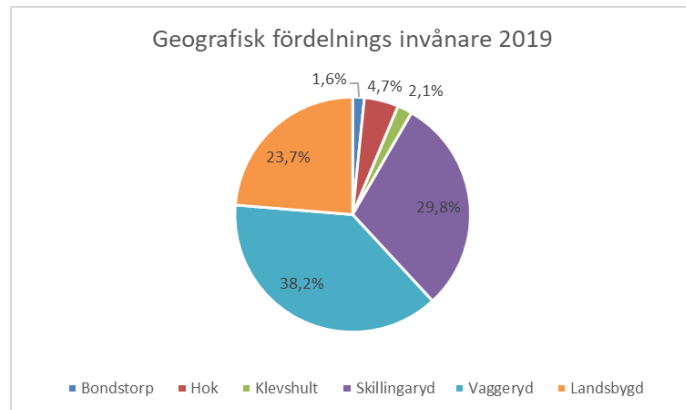

Figur 10: Befolkningsutveckling Landsbygd, 2000-2019. Källa: SCB.

Den största delen av kommuninvånarna bor i Vaggeryd och motsvarar 38 procent av invånarantalet. I Skillingaryd bor cirka 30 procent. Hok svarar för cirka 5 procent, Klevshult för drygt två procent och Bondstorp svarar för en procent. I kommunen bor nästan en fjärdedel (24 procent) på landsbygden (Figur 11).

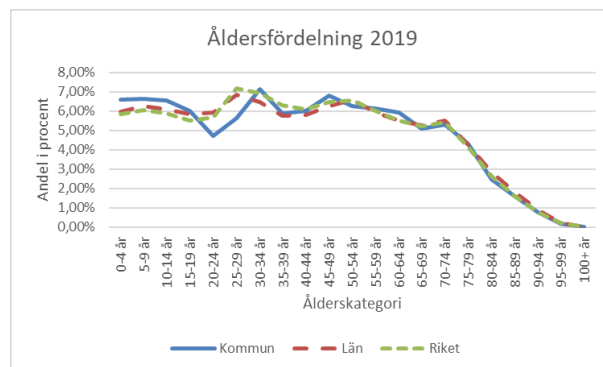
Figur 11: Geografisk fördelning av invånare 2019. Källa: SCB.

Befolkningens sammansättning

Kommunens åldersfördelning skiljer sig i vissa ålderskategorier i jämförelse med länet och riket. Andelen invånare mellan 0-19 år är tre procent högre än i övriga landet. Däremot är andelen invånare mellan 20-64 år två procent lägre än i övriga landet. Andelen 65 år och äldre (65+) skiljer sig inte nämnvärt från länet och riket (Figur 12).

Figur 12: Åldersfördelning 2019. Källa: SCB.

Figur 12 visar även på att de nämnvärda variationerna i åldersfördelning mellan kommunen och riket finns i åldrarna 0-44 år. Variationen för åldersgruppen 20-29 år är synbar och denna ålderskategori är cirka tre procent lägre än för riket. Andelen mellan 0-14 år är däremot högre än i riket, cirka två procent.

Delas ålderskategorin yrkesverksamma in i två delar, 20-44 respektive 45-64 år, visar det på att den yngre delen (20-44) är drygt tre procent lägre än riksnittet samtidigt som den äldre delen (45-64), är i stort sätt

lika med rikssnittet. Ålderskategorierna inom 65+ är likställt med länet och riket.

Försörjningskvot

Ett demografiskt mått som visar på förhållandet mellan de yrkesverksamma och den icke yrkesverksamma delen av befolkningen är försörjningskvoten. Den är ett mått på försörjningsgraden för den yrkesverksamma delen av befolkningen. Ju högre kvoten är, desto mer behöver var och en i den yrkesverksamma kategorin försörja individer som inte är i yrkesverksam ålder. Försörjningskvoten för kommun, län och riket redovisas nedan (Tabell 1).

Tabell 1: Försörjningskvot. Källa: SCB

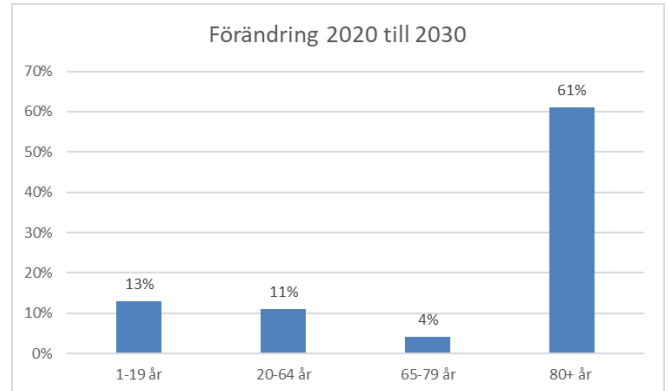
Försörjningskvot	2019
Vaggeryds kommun	0,83
Jönköpings län	0,82
Riket	0,76

Tabellen visar på att Vaggeryds kommun har en högre försörjningskvot än både länet och riket. Det innebär att kommunen har en lägre andel i yrkesverksam ålder i relation till 65+ och 0-19 år, än vad både länet och riket har. Försörjningskvoten förväntas att öka och år 2030 prognosticeras den vara 0,86. Detta till följd av den utveckling kring åldersfördelningen som väntas.

Prognosticerad åldersfördelning 2030

Från början på 2020 fram till 2030 förväntas kommunen växa med 1 862 personer. Bilden nedan visar de prognosticerade förändringarna i olika åldersgrupper. Ålderskategorin 80+ år väntas öka med 61 procent.

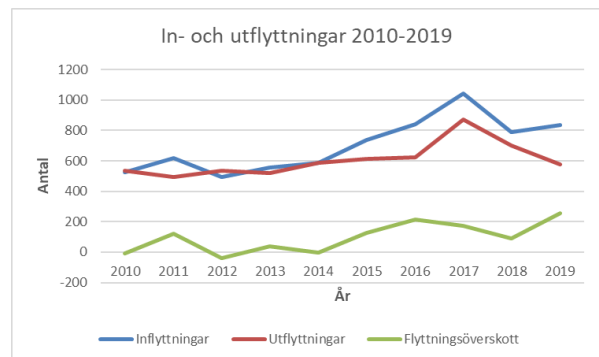
Figur 13: Förändring åldersgrupper 2020-2030. Källa: Vaggeryds kommun.

In- och utflyttning

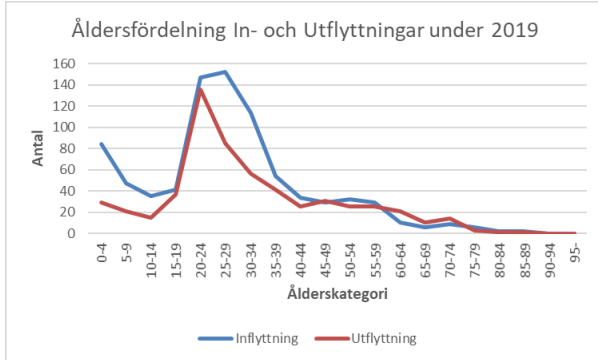
Under perioden 2010 till 2019 har flyttnettot i stort sätt varit positivt, bortsett från några enstaka år då utflyttningen var större än inflyttningen. Under de senaste åren har inflyttningen ökat i förhållande till utflyttningen (Figur 14).

Figur 14: in- och utflyttningar 2010-2019. Källa: SCB.

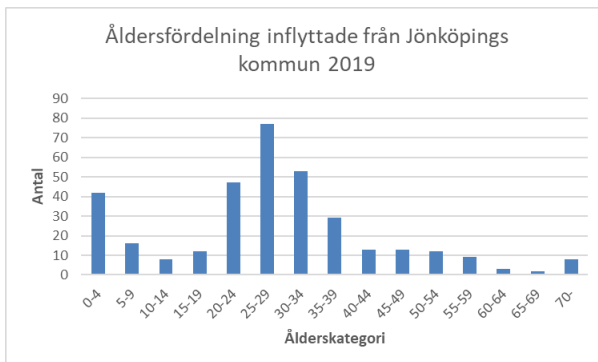
Flyttnettot för 2019 visar en ökning med 257 personer. De flesta som flyttade under året var mellan 20 och 34 år. Även barn mellan 0-9 år svarade för ett större antal (Figur 15). Generellt genomförs färre flyttningar ju högre ålder befolkningen har.

Figur 15: In- och utflyttningar åldersklasser 2019. Källa: SCB.

Inflyttningen var som störst från Jönköpings kommun. 40 procent av inflyttningen under 2019 bestod av invånare som flyttat in till kommunen, från Jönköpings kommun. Åldersfördelningen bland dessa visas i bilden nedan (Figur 16)

Figur 16: Åldersfördelning inflyttade från Jönköpings kommun under 2019. Källa: SCB.

Infrastruktur

En välfungerande infrastruktur är en förutsättning för tillväxt och utveckling. Det övergripande transportpolitiska målet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Region Jönköpings Län är planupprättare i länet och arbetar fram en regional transportplan som beskriver de åtgärder som Region Jönköpings län planerar att investera i.

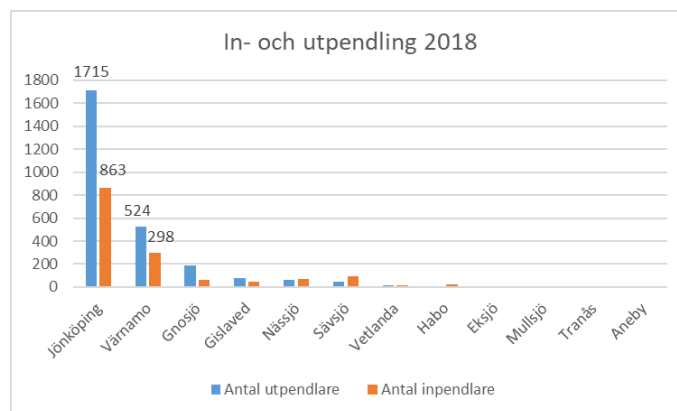
Trafikverket ansvarar däremot för att bygga och underhålla statliga vägar och järnvägar. Planerade åtgärder och investeringar behandlas både regionalt och nationellt. Trafikverket upprättar en nationell plan för infrastruktur och regionförbundet en regional transportplan. Åtgärderna i den regionala transportplanen för 2018-2029 innebär bland annat att verka för funktionella stråk för exempelvis studie- eller arbetspendling, både inom och över länsgränsen.

Pendling inom länet

År 2018 var det 2 666 personer som var bosatta i kommunen och som pendlade ut till en annan kommun i länet för arbete. Det var 1 486 personer som pendlade in till kommunen för arbete.

Under 2018 var den största delen av utpendlingen mot Jönköpings kommun. 1 715 personer pendlade till Jönköping, vilket motsvarar cirka 64 procent av utpendlingen. Den största delen av inpendling skedde även från Jönköpings kommun (Figur 17). 863 personer pendlade in till kommunen från Jönköping, vilket motsvarar cirka 58 procent av inpendlingen. Den näst största utpendlingen var mot Värnamo kommun, där 524 personer regelbundet utpendlade till. Värnamo kommun stod även för den näst största inpendlingen, varav 298 personer pendlade in till kommunen för arbete. Den tredje största utpendlingen var mot Gnosjö kommun, där 188 personer utpendlade till och 66 personer pendlade in till kommunen.

Figur17: Pendlingsströmmar 2019. Källa: SCB.

Kollektivtrafik

Varje dag sker cirka 80 000 resor med kollektivtrafiken inom länet, vilket är ett resultat av en ökning av kollektivtrafikresor under de senaste åren. I dagsläget trafikeras centralorterna med fast tidtabell för busslinje vilken avgår varje halvtimme under vardagar och varje timma under helgen.

Införande av fast tidtabell ökar möjligheterna att nyttja kollektivtrafiken. Med halvtimmestrafik i rusningstider och timmestrafik övrigt erbjuds även individer med oregelbundna/sena eller tidiga arbetstider att nyttja kollektivtrafiken. Boendeattraktiviteten bedöms öka till följd av den ökade tillgängligheten för resor både inom och ut ur kommunen. Arbetspendling kommer att underlättas vilket skapar en bredare arbetsmarknad för kommunens invånare samtidigt som det underlättar för företagen att finna rätt arbetskraft.

Stationsnära lägen

Att planera och bygga kollektivtrafiknära är en strategi för att utvecklas hållbart. Genom att underlätta för resor med kollektivtrafik genom korta avstånd mellan bostäder/arbetsplatser och stationer/hållplatser, ökar såväl den ekonomiska hållbarheten då arbetsmarknaden stärks och den ekologiska hållbarheten genom minskade utsläpp, vilket uppnås genom kortare transporter mellan exempelvis bostad och hållplatser. Även den sociala hållbarheten ökar då välfungerande, tillgängliga och relativt ekonomivänliga kommunikationer erbjuds inom rimliga avstånd.

De stationsnära lägena i kommunen är därmed viktiga att hantera varsamt för att uppnå största möjliga samhällsnytta. En hög densitet av bostäder, arbetsplatser och service bidrar till minskade transporter via exempelvis biltrafik.

Gång- och cykelvägsplan

Ett kontinuerligt förbättringsarbete kring gång- och cykelvägar pågår genom de utpekade åtgärderna i gång- och cykelvägsplanen. Genom att förbättra vägförhållandena mellan kommunens tätorter för gång- och cykeltrafik skapas möjlighet till ett mer hållbart resande där trafiksäkerheten är en grundförutsättning för att öka transporter med cykel. Åtgärderna syftar till att förbättra situationen för oskyddade trafikanter. Flertalet förbättringar kring gång- och cykelvägar inom tätorterna finns med i planen. Målet med upprustning och byggnationer av GC-vägar är att uppföra 500 meter varje år. Det fortsatta utbyggda GC-nätet möjliggör en ökad grad av hållbart resande inom kommunen.

Enligt medborgarundersökningen har graden av goda förbindelser för gång- och cykeltrafik minskat. Genom GC-planen och dess utpekade åtgärder stärks arbetet för att skapa ett bättre GC-transportsystem. I den regionala transportplanen lyfts cykeltrafiken fram som en viktig grundsten för att överföra resor från biltrafiken. Även avsaknaden av GC-vägar mellan tätorter lyfts fram. I Vaggeryds kommun finns GC-väg mellan Skillingaryd-Vaggeryd-Hok, samt mellan Vaggeryd och Byarum, vilka knyter samman tät- och småorter. I GC-planen fortgår arbetet med att knyta samman tätorter och förbättra trafiksituationen för gång- och cykeltrafikanter.

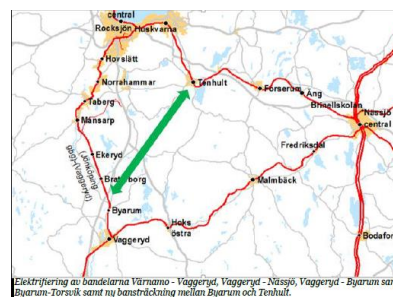
Regional och nationell transportplan 2018-2029

En åtgärd i den regionala transportplanen 2018-2029 som berör Vaggeryds kommun är den planerade elektrifiering samt en delvis nysträckning av det så kallade Y:et, vilket är järnvägssträckorna mellan Värnamo och Nässjö, samt mellan Vaggeryd och Jönköping. Åtgärden finns med i såväl den regionala som den nationella transportplanen för 2018-2029. I den förra nationella transportplanen för 2014-2025

lyftes sträckans brister fram, vilket framledde till de nuvarande planerade åtgärderna.

Åtgärdsarbetet är planerat att börja under perioden 2024-2029, vilket är under den andra delen av planeringsperioden. Syftet är dels att förbättra persontrafiken med målet att erbjuda resor mellan Värnamo och Jönköping under 50 minuter. Målet är även att överföra större delar av godstrafiken till järnväg. Genom elektrifiering skulle godsterminalerna i Båråmo och Torsvik kunna behandla större godsvolymer. En elektrifiering samt säkerhetsåtgärder längs med järnvägen innebär även en höjning av hastigheten.

Figur 148: Planerad nydragning Byarum-Tenhult. Källa: Trafikverket.

Den planerade nydragningen mellan Byarum och Tenhult (Figur 24) innebär att sträckningen genom Tabergsdalen ersätts och att tågtrafik mellan Vaggeryd och Jönköping sker via Tenhult, för att sedan ansluta till Jönköping via Jönköpingsbanan. Nysträckningen möjliggör för resor mellan Värnamo och Jönköping på cirka 48 minuter. Däremot tillåter inte målet med restiden mellanstopp, vilken då ökar. De planerade åtgärderna förbättrar pendlingsmöjligheterna främst genom kortare restider.

Medborgar-undersökning

Under 2020 deltog kommunen på nytt i statistiska centralbyråns medborgarundersökning. Enkäten delas in i tre delar där den första delen handlar om hur kommuninvånarna ser på kommunen som en plats att leva och bo på. Undersökningen presenteras genom index, uppdelat mellan olika kategorier. Vaggeryds kommun har under jämna år deltagit i undersökningen, vilket möjliggör en analys över förändringar i index över tid.

2020 års undersökning redovisar ett Nöjd-Region-Index (NRI) på 63, vilket är ett helhetsintyg för kategorierna rörande kommunen som plats att leva och bo på. Resultatet för riket var 60. Värden mellan 55-75 anses som en nivå där medborgarna är nöjda. Från 2018 har NRI sjunkit från 65 till 63. Däremot har ingen större förändring skett från 2014, då NRI var 62. NRI innefattar faktorer som arbetsmöjligheter, utbildningsmöjligheter, bostäder, kommunikationer, kommersiellt utbud, fritidsmöjligheter, trygghet samt huruvida invånarna kan rekommendera kommunen till andra.

Vid jämförelse med övriga deltagande kommuner för mätningen under 2020 står sig Vaggeryds kommun bra. I de flesta kategorierna erhåller kommunen ett högre index än rikssnittet. Särskilt utmärker sig möjligheterna till arbete, där kommunens index är 67 och rikssnittet är 56. Kommunens mätetal som är lägre än rikssnittet är gällande kommersiellt utbud där kommunens index är 59 om rikssnittet 63, samt gällande fritidsmöjligheter, där kommunen erhåller ett värde på 57 och rikssnittet är 59. 50 procent av de tillfrågade invånarna kan starkt rekommendera andra att flytta till kommunen. 16 procent av de tillfrågade avråder ifrån att flytta till kommunen.

Förbättringsområden

För att kommunens NRI ska förbättras är det främst två kategorier som behöver prioriteras enligt undersökningen, vilka är bostäder och fritidsmöjligheter.

Vid jämförelse kring kommunens resultat från 2020 finns vissa förändringar bland kategorierna. Index för rekommendation, utbildningsmöjligheter, kommunikationer, fritidsmöjligheter, trygghet har

minskat en aning. Index för Arbetsmöjligheterna har minskat från 71 till 67. Index för bostäder har gått upp från 56 till 61. Kommersiellt utbud har ökat från 57 till 59.

Skillnader mellan åldersgrupper

Avseende de två kategorierna som behöver prioriteras och förbättras för att uppnå ett högre värde på NRI, återfinns vissa skillnader mellan åldersgrupper. Inom kategorin bostäder anges indexvärde för invånare mellan 18-29 år till 62, 30-49 år till 60, 50-64 år till 59, 65-84 år till 62.

Inom kategorin fritidsmöjligheter anges indexvärde för invånare mellan 18-29 år till 57, 30-49 år till 54, 50-64 år till 59, 65-84 år till 60.

Det totala värdet av NRI blev 63, däremot finns skillnader mellan åldersgruppers totala NRI. Invånare mellan 18-29 år har värde på 56, strax över nöjdhetsgränsen. Invånare 30-49 år har indexvärde på 62, invånare mellan 50-64 år har indexvärde på 66, invånare mellan 65-84 år har ett indexvärde på 66.

Bostadsutbud och infrastruktur

Värdet avseende möjligheterna till att hitta ett bra boende har ökat sedan 2020. År 2020 var medelbetyget 5,6 och vid 2020 hade det ökat till 6,3 på en tiogradig skala. Bedömningen av utbudet av olika bostäder, avseende upplåtelseform och bostadstyp har ökat under samma period från 5,4 till 5,9.

Åldersgruppen 18-29 år är den grupp som till störst del finns representerade bland de som vill byta sin nuvarande boendeform. Bland de som vill byta boendeform i denna åldersgrupp är det vanligast att man vill byta till egen ägd villa, i relation till bostadsrätt eller hyresrätt. Invånare 30-84 år är till stor del nöjd med sin boendeform där 80-85 % av de tillfrågade inom denna grupp uppger detta.

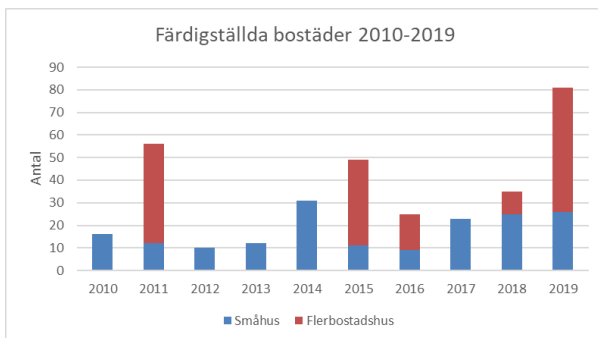
Tillgång till gång- och cykelväg har sjunkit marginellt från 6,8 till 6,6. *Möjligheter att använda kollektivtrafiken för resor, förbindelser för längre resor* har ökat marginellt, från 5,4 till 5,8.

Möjligheter att använda bilen för resor har ett värde på 8,6.

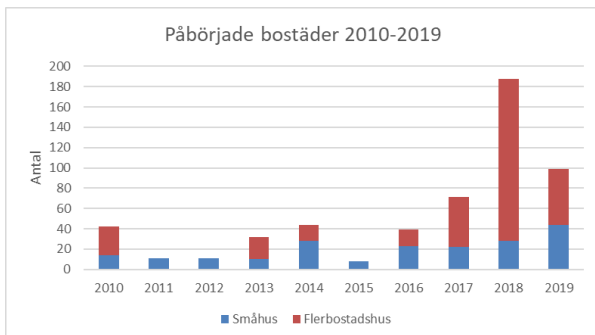
Bostadsbyggande

Från årsskiftet 2009/2010 fram till skiftet 2019/2020 har det färdigställts 338 nya bostäder i kommunen, vilket i genomsnitt motsvarar 34 nya bostäder årligen. Under samma period har det påbörjats 545 nya bostäder, vilket i genomsnitt motsvarar 55 påbörjade bostäder årligen. Antalet påbörjade bostäder har ökat under de senaste åren (Figur 20).

Figur 159: Färdigställda bostäder 2010-2019. Källa: SCB.

Figur 20: Färdigställda bostäder 2010-2019. Källa: SCB.

Sedan 2012 fram till årsskiftet 2019/2020 har 57 procent av de nya bostäderna uppförts i Vaggeryd, 24 procent i Skillingaryd och resterande del, 19 procent i övriga tätorter och på landsbygden (Figur 21). De nya bostäderna bestod till 45 procent av bostäder i småhus och till 55 procent av bostäder i flerbostadshus.

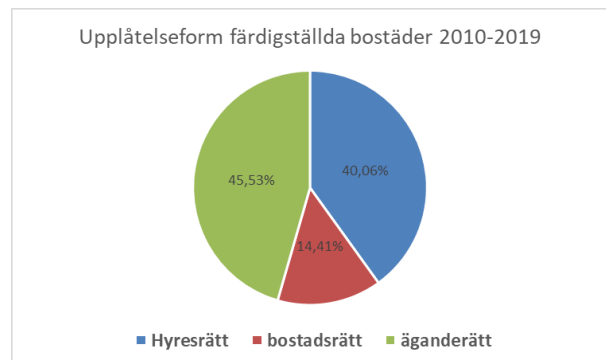
Figur 21: Geografisk fördelning färdigställda bostäder
Källa: Miljö- och byggförvaltningen.

Under denna period har 65 procent av de nya bostäderna i Vaggeryds varit i flerbostadshus och 35 procent bostäder i småhus. I Skillingaryd har nya bostäder bestått av 74 procent bostäder i flerbostadshus och 26 procent bostäder i småhus. I övriga områden har nya bostäder till största del varit av småhustyp.

Fördelningen av upplåtelseform avseende färdigställda bostäder från 2010-2019 visar på att 46 procent av nybyggnationerna var av äganderätt, 40 procent var hyresrätter och 14 procent var bostadsrätter (Figur 22).

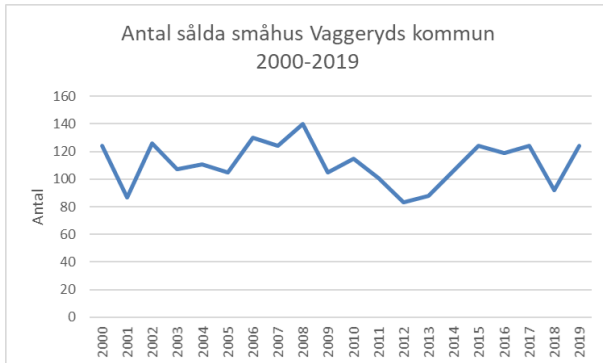
Figur 2216: Upplåtelseform färdigställda bostäder 2010-2019. Källa: SCB.

Försäljning och småhuspris

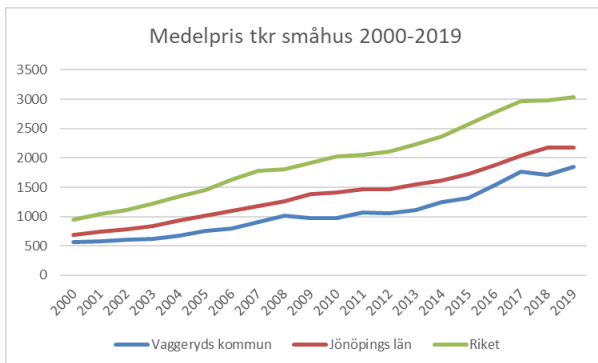
Antalet sålda småhus har under 2000-talet varierat mellan 83 och 140 stycken per år. (Figur 23).

Figur 23: Antal sålda småhus 2000-2019. Källa: SCB.

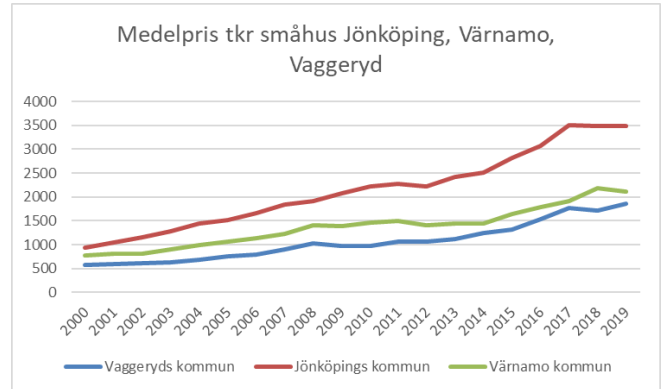
Huspriserna har generellt ökat under samma tidsperiod och genomsnittspriset för småhus i kommunen har varit lägre än både riket och länet (Figur 24). Kommunens genomsnittspris har under de senaste åren börjat närma sig länsnivån.

Figur 174: Genomsnittligt pris småhus 2000-2019. Källa: SCB.

Vid jämförelse av prisnivån mellan kommunen samt Jönköpings och Värnamo kommun har Vaggeryds kommun ett lägre genomsnittspris. Störst skillnad är det mot Jönköpings kommun som nästan har ett dubbelt så högt genomsnittspris som Vaggeryds kommun (Figur 25).

Figur 185: Genomsnittligt pris småhus tkr, Jönköping, Värnamo, Vaggeryd. Källa: SCB.

Lediga småhustomter och pågående detaljplaneärenden

I nuläget (slutet av juni 2021) finns det sex lediga tomter i kommunen. Dessa finns i Klevshult.

De pågående detaljplanerna omfattar sammanlagt 459 till 504 nya bostäder (Tabell 2). Pågående planprogram är inte med i tabellen.

Tabell 2: pågående detaljplaneärenden. Källa: Kanslienheten.

Pågående detaljplaner för bostäder	Ort	Bostadstyp	Antal bostäder, uppskattning
Del av Hök 2:110 m.fl.	Hök	småhus, flerbostadshus	17-62 beroende på bostadstyp
Skänkelund 1 m.fl.	Vaggeryd	flerbostadshus	50
Östra strand	Vaggeryd	småhus, flerbostadshus	220
Smultronet 2 m.fl.	Skillingaryd	Flerbostadshus, radhus	22
Del av Götastrand 1:1, väster om Bondstorpsvägen, västra strand	Vaggeryd	Flerbostadshus, småhus	150
Totalt			459-504

Bostadsförsörjningens utmaningar

Bostadsförsörjning handlar om att verka för att behovet av bostäder tillgodoses. Samhällets invånare har olika behov som behöver mötas för att skapa en god livsmiljö för alla. Behoven är delvis åldersspecifika men kan även vara av bostadssociala aspekter. En grundförutsättning för att skapa bra boendemiljöer för invånarna är att belysa de olika behov som finns kopplat till boende.

Länsstyrelserna har gemensamt arbetat fram en rapport som syftar till att belysa bostadsfrågor kopplat till de grupper som har en utsatt position på bostadsmarknaden. I rapporten, *Bostadsförsörjning mer än bostadsbyggande*, lyfter länsstyrelserna fram äldre, ungdomar/unga vuxna, nyanlända, funktionshindrade samt föräldrar med svag betalningsförmåga som grupper där svårigheter finns att få eller behålla en bostad.

I kartläggningen beskrivs den problematik som finns på bostadsmarknaden. Det råder bostadsbrist och låg rörlighet på bostadsmarknaden vilket betyder tröga eller obefintliga flyttkedjor. Det finns en stor efterfrågan på både större och mindre bostäder. Hushåll med svag betalningsförmåga kan inte dra nytta av nyproducerade bostäder till följd av den högre boendekostnaden. Utbudet av bostäder inom särskilda boendeformer är ansträngt. Länsstyrelserna lyfter även att antalet bostadssociala kontrakt ökar. Denna form av bostadsförsörjning, som även benämns som den sekundära bostadsmarknaden, har ökat och socialtjänstens arbete kring bostadsförsörjning har tilltagit. Fler vänder sig till socialtjänsten för att få bostad där anledningen enbart är problematiken att komma in på, och behålla sin plats på den ordinarie bostadsmarknaden. Mottagandet av nyanlända är ansträngt vilket medför att individer bor kvar under en längre tid i bostäder som är avsedda för en kort boendetid. Den sammanfattade utmaningen med bostadsförsörjningen är att hantera den ökade graden av hemlöshet och utanförskap, och vända trenden då det byggs många nya bostäder.

Utsatta grupper

Den samlade bedömningen är att tillgången till bostad styrs av individens betalningsförmåga, och därmed indirekt av sysselsättningsgraden. Individer med svag betalningsförmåga, skulder eller liten erfarenhet av bostadsmarknaden såsom en kort kötid eller få eller inga referenser riskerar att drabbas av bostadsbristens konsekvenser. Avsaknad av bostad kan enligt rapporten leda till trångboddhet, att yngre individer bor kvar hemma, en ökad segregation samt svårigheter att få arbete. Bostadsbristens konsekvenser leder till att det blir allt svårare att etablera sig i samhället.

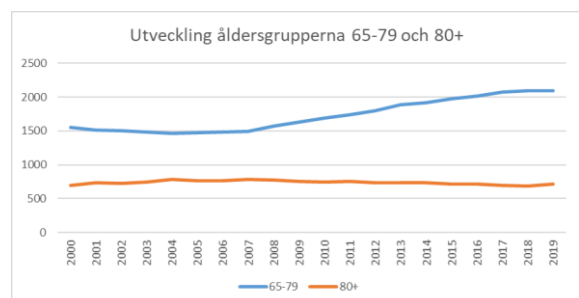
Äldre

På nationell nivå är 40-talisterna den grupp som haft det största födelsetalet av 40-, 60-, och 90-talisterna. Däremot var 60-talisterna fler till antalet när de uppnådde 45 års ålder, jämfört med 40-talisterna, vilket berodde på minskad dödlighet bland 60-talisterna. I framtiden prognosticeras 90-talisterna vara den population som är störst vid 45 år. Den äldre befolkningen kan delas in i yngre äldre (65-79 år) samt äldre (80 år och äldre). Enligt Statistiska centralbyråns prognos, Sveriges framtida befolkning 2020-2030, förväntas andelen 80+ att öka markant med cirka 45 procent. Ökningen medför ett ökat behov av vård och omsorg.

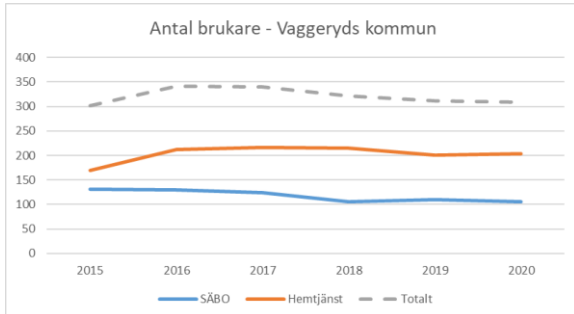
Gruppen 65+ bor i stor utsträckning kvar i sina bostäder efter pensionsåldern. Flyttfrekvenser är låg vilket bidrar till trögrörliga flyttkedjor överlag. Länsstyrelserna redogör även i sin rapport för att det finns få alternativ för äldre med svagare ekonomi att byta boende till följd av de relativt höga boendekostnaderna. Därmed riskerar åldersgruppen att gå miste om behovsanpassade bostäder då boendekostnaderna är för höga. Det är därmed billigare att bo kvar i sin befintliga bostad.

Vaggeryds kommun har haft ett ökat antal yngre äldre (65-79 år) under de senaste åren. Från 2007 har gruppen ökat med cirka 500 invånare (Figur 26). Utvecklingen av antalet 80+ har däremot förhållit sig relativt konstant under motsvarande tidperiod. Antalet personer i särskilt boende har under de senaste åren minskat samtidigt som antalet personer som har hemtjänst ökat (Figur 27).

Figur 196: Antal 65-79 år respektive 80+, 2000-2019.
Källa: SCB.

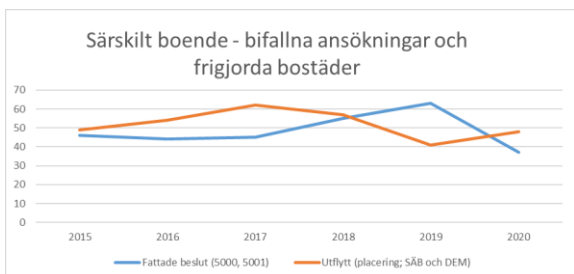

Figur 27: Antal i särskilt boende och hemtjänst. Källa: Socialförvaltningen.

Kommunen har 88 platser på särskilt boende samt 21 demensplatser och 17 korttidsplatser. Av korttidsplatserna är fyra stycken anpassade för demensvård. Förhållandet mellan lediga platser och behovet av särskilt boende har under de senaste åren varit i balans (Figur 28). I kommunen tillhör de flesta som bor på särskilt boende gruppen 80+. Den största delen av de som har hemtjänst tillhör gruppen 65-79 år.

Figur 208: Lediga platser och ansökningar i särskilt boende. Källa: Socialförvaltningen.

Antalet som drabbas av demens förväntas enligt Socialstyrelsen att öka kraftig efter 2020, detta dels till följd av att den stora gruppen 40-talister uppnår åldern då riskerna för att insjukna i demens ökar. Bostadsbeståndet avseende särskilt boende anses i nuläget vara i relation till behovet. Kommunen har under de senaste åren kunnat erbjuda bostäder utefter behovet. Med anledning av att det föreligger en förväntan om ökning av antalet personer som drabbas av demens kräver detta fler platser avsedda för demensvård. Kommunen förväntas kunna möta detta behov med befintligt bestånd, i vilket nya byggplaner i nuläget inte behövs.

Unga vuxna

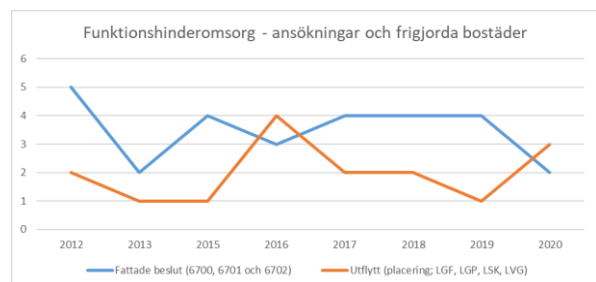
I länsstyrelsen rapport lyfts främst unga fram som den grupp där svårigheter med att få en första bostad är vanligast. Anledningen till att det är svårt att få en första bostad hänger ihop med gruppens överlag svaga betalningsförmåga. Även brist på kötid och få referenser verkar hämmande för chanserna att få en bostad. Unga efterfrågar även mindre lägenheter och främst hyresrätter. Bristen på bostäder för unga kan verka hämmande för självständighet, arbetsmöjligheter och familjebildning. Det är viktigt att beakta gruppens behov av bostad för att erbjuda boende inom kommunen anpassade för åldersgruppen.

Funktionshinderade

Flertalet av landets kommuner har en brist på bostäder anpassade för särskild service. Särskild service är ett stöd för personer med stort omsorgsbehov och som inte har möjlighet att bo kvar i ordinärt boende. I riket generellt, är bostäder som är anpassade för personer med psykisk funktionsnedsättning inte tillräckliga då bostäderna i nuläget inte lever upp till behoven. Personer boende på tillfälliga boenden riskerar att bli kvar en längre tid, vilket drabbar den boende då boendeformen är anpassad för tillfällig vistelse. Länsstyrelserna uppger att personer som fått beslut om särskild service, till följd av bristen har begränsade möjligheter att finna boende där den önskar.

I kommunen råder det i dagsläget ingen akut brist på anpassade bostäder för särskild service. Lediga bostäder och behovet av särskild service har varierat (Figur 29). En orsak till den brist som finns är avsaknaden av servicebostäder.

Figur 219: Funktionshinderomsorg - lediga bostäder och behov. Källa: Socialförvaltningen.

Den brist som finns avseende servicebostäder anses dock inte kräva nybyggnationer. Kommunen har i nuläget 30 platser i gruppboende samt en servicebostad med sju platser. Bedömningen är att bostadsbeståndet inom funktionshinderområdet är i balans.

Nyanlända

Mottagandet av nyanlända drabbas av den rådande bostadsbristen. En god och trygg bostad är en förutsättning för att kunna etableras i samhället. Landets kommuner har svårigheter med att kunna erbjuda permanenta bostäder för nyanlända. Tillfälliga lösningar är ofta förekommande vilket innebär en osäker boendesituation. Länsstyrelsens rapport lyfter även problematiken kring självbosättning, vilket innebär att kommunen inte är inblandad i att finna en bostad. Istället ordnar nyanlända med egen bostad, vilket ofta sker genom släkt och vänner. Länsstyrelserna menar att detta kan bidra till ökad segregation, trångboddhet och osäkra bostadskontrakt. Sammantaget har nyanlända en utsatt bostadssituation som kan hämma etableringen och integrationen i samhället.

Vaggeryds kommun har ett kontinuerligt arbete för integration. Kommunstyrelsens vision är att Vaggeryds kommun ska präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Vidare finns ett övergripande mål för integration: Nyanlända är en resurs och en del i att utveckla Vaggeryds kommun. Ett utav delmålen är integrerade bostadsmiljöer. Delmålet innebär att nyanlända ska integreras i boendemiljöer som präglas av mångfald och flexibelt utbud.

Inom kommunen samarbetar exempelvis flyktningmottagningen med dels det kommunala bostadsbolaget VSBO men även med privata hyresvärdar, vilket frigör lägenheter. Detta möjliggör en balans av bostäder för nyanlända inom kommunen. Det kontinuerliga arbetet med att finna bostäder möter svårigheter till följd av den allmänna bostadsbristen. Flyktningmottagningen samarbetar till exempel även med socialförvaltningen i samband med att lägenheter frigörs, för att diskutera behoven av de lediga bostäderna.

Balansen innebär att ett tillräckligt antal bostäder finns för nyanlända, däremot råder problematik kring bostädernas utformning. I kommunen uppges trångboddhet vara ett problem för de större familjerna. På hyresmarknaden finns få större bostäder. De bostäder som blir lediga är också få vilket innebär att valmöjligheterna är kraftigt begränsade. Bristen på valmöjligheter leder även till att nyanlända enbart erbjuds bostäder i vissa områden, vilket riskerar att bidra till bostadssegregation.

Även höga hyror i relation till gruppens betalningsförmåga verkar negativt för chanserna till en egen bostad. Därmed försvåras en flytt från en av kommunen anvisad bostad, till en egen framtida bostad. Kraven på fast arbete är även en faktor som hämmar gruppen för att hyra en bostad. Exempelvis anses inte anställningar på bemanningsföretag som tillräckliga.

Bostadsbehovet för nyanlända kan sammanfattas likt att behovet av billiga bostäder är stort. Större bostäder behövs för de större familjerna. Däremot behövs även mindre bostäder då nyanlända både innefattar familjer och ensamkommande. Planeringen av bostäder behöver också ta hänsyn till en fortsatt familjeåterförening.

Boendesituationen för ensamkommande barn är idag relativt god i kommunen. Däremot uppstår problem när flertalet fått arbete och därmed en inkomst, vilket leder till att möjligheten att bo i anvisade bostäder kan gå förlorad. Även då medborgaransökan godkänns finns inte längre rättigheten att bo i anvisade bostäder. I detta skede delar gruppen det allmänna bostadsutbudet. Detta möter svårigheter i de fall där individer exempelvis har tidsbestämda anställningar eller övriga anställningskontrakt, då kravet för att hyra en bostad nästan uteslutande är fast anställning.

Individer med svag betalningsförmåga

Invånare med svag betalningsförmåga har svårare att finna bostad både gällande köp av bostad och vid godkännande som hyrestagare. Vid ändrade familjeförhållanden som skapar behov av flytt för exempelvis ena parten kan problem uppstå med att finna bostad med hänsyn till läge och ekonomi.

Länsstyrelsens rapport menar även på att en ensidig bebyggelse bidrar till svårigheter att finna bostad vid akuta förändringar, exempelvis vid skilsmässor, främst då barn finns i hushållet. Detta exempelvis genom en tät villabebyggelse, vilken kan försvåra för den utflyttade parten att bosätta sig i närområdet, till följd av exempelvis ekonomiska skäl. För barnet kan det vara viktigt att ha nära till båda föräldrarna. Barnperspektivet bör beaktas mer genom att skapa en bebyggelse som är mer anpassad efter snabbt förändrade bostadsbehov, där den ekonomiska faktorn inte är avgörande för möjligheterna för en flytt.

Segregation

Segregation innebär att människor lever åtskilda till följd av exempelvis socioekonomiska, kulturella eller etniska variationer. Segregation kan yttra sig på olika sätt och avse olika faktorer. Socioekonomisk segregation kan bero på skillnader i inkomst mellan individer. Det kan även avse skillnad i utbildningsnivå. Orsaken till segregation kan vara olika och delas i huvudsak upp i två delar, den frivilliga och den ofrivilliga segregationen. Den frivilliga segregationen kan skapas när människor med liknande attribut väljer att bosätta sig inom samma område. Det finns positiva aspekter av att umgås med människor med liknande attribut men när valen leder till att andra grupper trängs undan ger det upphov till problem. Exempelvis kan ett område med socioekonomiskt starka individer skapa ökande boendekostnader, vilket försvårar för socioekonomiskt svaga individer att flytta till området.

Följder av segregation

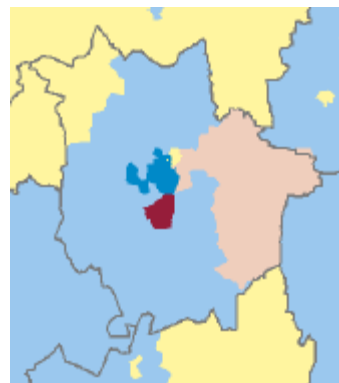
Konsekvenserna av segregation kan leda till intolerans mellan invånarna. Genom att exempelvis resurssvaga och resursstarka människor lever åtskilda, riskerar den geografiska uppdelningen att öka ojämlikheten i samhället. Motsättningar mellan grupperna kan uppstå till följd av att de lever åtskilda, och acceptansen för varandra riskerar att utarmas. Ojämlikheten kan även leda till skillnad i livschanser. Om ett område exempelvis präglas av högutbildade individer och ett annat område av lågutbildade, kan individer i det högutbildade området uppleva vidare studier som mer relevant än

individer i området med lägre utbildningsgrad. Detta kan således leda till olika livschanser till följd av platsen för bostaden.

Boendesegregation i Vaggeryds kommun

I länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys för 2018 analyserades segregation utifrån sysselsättning och utrikes födda. Analysen gjordes på såväl länsnivå som kommunnivå och fördelade sig över SAMS-områden, vilka inom kommunen är samma som valdistrikten. Avseende Vaggeryds kommun visade analysen på en skillnad i bosättning mellan invånarna. Av figur 31 kan det avläsas att sysselsättning är en faktor som skiljer sig beroende på område. Vaggeryd västra är det valdistrikt som har den största andelen förvärvsarbetande i åldrarna 20-64 år. Valdistriktet innefattar exempelvis Götafors, Hjortsjö samt den södra delen av Södra park. Skillingaryd östra är det valdistrikt som har den största andelen invånare mellan 20-64 år som inte förvärvsarbetar. Den röda färgen för Skillingaryd östra visar även på att andelen ej sysselsatta är högre än andelen sysselsatta, inom valdistriktet (Figur 30). Skillingaryd östra innefattar exempelvis Skillingaryds centrum och områdena öster om järnvägen i Skillingaryds tätort.

Figur 3022: Segregation avseende sysselsättning. Källa: SCB och Länsstyrelsen.

Även den geografiska fördelningen mellan inrikes och utrikes födda invånare visar på ett mönster av åtskillnad i boende. Skillingaryd östra är det valdistrikt som innehar den största andelen utrikesfödda.

Analysen av medelinkomst visar på en fördelning där invånarna i genomsnitt tjänar mer i de norra

delarna av kommunen, jämfört med de södra (Figur 31). I de ljusare områdena är medelinkomsten i genomsnitt lägre än i de mörkare områdena i figuren.

Figur 31: Medelinkomst, geografisk analys. Källa: SCB och Länsstyrelsen

Det är viktigt att belysa att segregation inte enbart avser en del av ett område eller ett bostadskvarter. Segregation och ojämlikhet skapas av skillnader mellan områden och relationen däremellan. Därmed är inte enbart ett valdistrikt segregerat avseende exempelvis socioekonomi. Kommunen i sin helhet visar tecken på segregation då det finns skillnader mellan områden.

Åtgärder mot segregation

En stor del av segregationens uppkomst består av skillnader i socioekonomi. Betalningsförmågan styr till stor del över var en individ har möjlighet att bosätta sig. För att underlätta flyttningar, både planerade och mer akuta, krävs en rörlighet i bostadsbeståndet och ett differentierat bostadsutbud. Flyttkedjor behöver underlättas och möjligheterna att flytta bör underlättas för både resursstarka och resurssvaga individer. En blandad bebyggelse underlättar flyttningar genom att fler har chansen att välja plats för boende. Genom att skapa förutsättningar för äldre att flytta från befintliga bostäder till mindre lägenheter som är mer anpassade för deras behov, skapas ett större utbud av större bostäder som exempelvis barnfamiljer kan nyttja. Genom att erbjuda hyreslägenheter efter behov möjliggörs för ungdomar att flytta hemifrån och etablera sig i samhället. Med ett geografiskt utspritt bostadsbestånd avsedda för exempelvis nyanlända och individer med svag

betalningsförmåga minskar boendesegregationen avseende socioekonomi.

Segregation finns inte enbart på bostadsmarknaden utan även på exempelvis arbetsmarknaden. Däremot är tillgången till god bostad utefter behov en förutsättning för att etablera sig i samhället på lika villkor. En blandad bebyggelse kan därmed bidra till att skapa en mer jämlik boendesituation.

Hemlöshet

Enligt Socialstyrelsens hemlöshetskartläggning 2017 ökar antalet som har sociala kontrakt i landet, vilket är ett stöd för individer som inte har möjlighet att ordna boende själva. Kartläggningen visar även på att mer än 20 procent av de som har sociala kontrakt enbart behöver stöd till följd av att de inte godkänns på den ordinarie bostadsmarknaden.

Betalningsförmågan är därmed i dessa fall den enda faktorn som gör att stödet av sociala kontrakt behövs. Antalet ensamstående kvinnor med barn som drabbas av hemlöshet har även ökat.

Det finns dock ett stort mörkertal kring antalet hemlösa. Socialstyrelsen delar in hemlöshet i fyra kategorier. Akut hemlöshet avser individer som inte har en permanent bostad och därmed övernattar på härbärgen, eller utomhus på offentliga platser. Den andra kategorin är individer som inte har ett fast boende efter avslutad tid på institutionsboenden, exempelvis stödboende eller HVB. Den tredje kategorin omfattar de som innehar sociala kontrakt med exempelvis socialtjänsten eller kommuner. Den fjärde kategorin innefattar de individer som bor tillfälligt hos vänner och bekanta i avsaknad av egen bostad.

Enligt socialstyrelsen var det 5 personer per 10 000 invånare i kommunen som var hemlösa under en mätperiod 2017. Antalet är avsevärt lägre jämfört med övriga kommuner i länet. Även i Vaggeryds kommun bör det antas att ett mörkertal finns kring antalet hemlösa.

Bostadssociala utmaningar

Länsstyrelsernas rapport *Bostadsförsörjning mer än bostadsbyggande* och länsstyrelsen i Jönköpings läns *bostadsmarknadsanalys för 2018* lyfter tillsammans fram bostadssociala utmaningar.

Den samlade bedömningen är att utmaningarna med bostadsförsörjningen är att motverka utbredningen och effekterna av boendesegregation. Detta genom att synliggöra samtliga invånares bostadsbehov. Att möjliggöra för permanenta bostäder för alla betyder att ge alla invånare, och främst barn och unga, trygga boendesituationer som bidrar till en tryggare uppväxt. Att verka för att underlätta flyttkedjor innebär att det befintliga bostadsbeståndet kan utnyttjas bättre. En blandad bebyggelse skapar möjligheter för fler att bosätta sig i kommunens samtliga områden. Detta kan förslagsvis genomföras genom att öka antalet och den geografiska spridningen av hyresrätter, som även innehar en rimlig hyra. I övrigt är det viktigt att beakta placeringar av kommunal service såsom skola och förskola, bibliotek, lekplatser etc. Kommunikationer har en stor betydelse för att sammankoppla områden och för att motverka segregation. Både gång- och cykeltrafik, samt övrig trafik bör anpassas för att öka tillgängligheten för alla. Samverkan med medborgarna är viktigt för att belysa invånarnas behov.

Vaggeryds kommuns boendeplanering

För att verka för en inkluderande och god boende- och livsmiljö krävs synliggörande av bostadsbehoven för samhällets alla grupper. Genom att anpassa bostadsbeståndet efter behoven skapas större möjligheter för invånarna att erhålla en god boende- och livsmiljö, samtidigt som kommunens boendeattraktivitet stärks.

I nuläget råder balans på bostadsmarknaden i kommunen som helhet, däremot råder det obalans, brist på bostäder i centralorterna. Ett fortsatt behov av nya bostäder finns samtidigt som ett ökat nyttjande av befintliga bostäder skulle innebära att läget på bostadsmarknaden förbättrades. En fortsatt ökning av invånarantalet väntas vilket är en förutsättning för ytterligare tillväxt. Utmaningen är att förena den snabba tillväxten med en hållbar utveckling.

Bostadsbehov

Kommunens invånarantal förväntas öka avseende både yngre och äldre åldrar. I riket väntas gruppen

80+ vara 45 procent fler år 2030, vilket även är ett riktmärke för kommunen. De kommande demografiska förändringarna kräver en kontinuerlig förändringsprocess av bostadsutbudet. Planeringen av bostäder behöver bland annat skapa förutsättningar för äldre att leva i goda och anpassade bostäder. I nuläget anses bostadsbehoven avseende äldreomsorgen tillgodoses, däremot behövs kontinuerlig uppföljning. Samtidigt väntas kommuninvånarna som helhet att bli fler, vilket kräver bostadssociala satsningar för samtliga ålderskategorier.

Bostadsbehoven varierar delvis till följd av ålder, men även beroende på hushållens storlek och ekonomi. Ungdomar/unga vuxna och nyanlända har svårigheter att få en första bostad, vilket kan hämma etableringen i samhället och självständigheten. För att stärka boendeattraktiviteten för gruppen krävs anpassade och attraktiva bostäder som möjliggör en god start i vuxenlivet och som samtidigt skapar förutsättningar för ett första eget boende i kommunen.

Det befintliga bostadsbeståndet kan utnyttjas bättre genom välfungerande flyttkedjor. Behoven kring bostadens storlek och utformning förändras generellt med åldern. Yngre behöver billiga och mindre bostäder. Barnfamiljer behöver större yta och äldre behöver bostäder anpassade för både större och mindre vårdinsatser. De nya trygghetsboendena på kvarteren Gästgivaren och Tor har medfört ökad möjlighet för invånare från 65 år att flytta till behovsanpassade bostäder samtidigt som flyttkedjor har skapats och fler befintliga villor har kommit upp till försäljning. Processen kan vidare leda till att ordinarie hyresrätter blir lediga, vilket kan förbättra chanserna för ungdomar/unga vuxna och nyanlända att erhålla en egen bostad. Behov finns för ytterligare analys kring insatser som underlättar flyttkedjor.

Bebyggelsestruktur

Länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys visar på segregationsmönster i kommunen. För att motverka segregation avseende socioekonomi, är en blandad bebyggelse avseende upplåtelseform och bostadstyp viktig, då ett samband mellan socioekonomi och upplåtelseform föreligger. Vid förtätning och

exploatering är det viktigt att verka för en blandad bebyggelse. En blandad bebyggelse skapar möjligheter för att välja olika typer av boende i samma områden.

Variationen kring boende är viktigt för en stärkt boendeattraktivitet. LIS-områden, boende i tätorter och större lantliga tomter är exempel på variationer av boende som verkar för ökad attraktivitet. En utmaning är att verka för att hela kommunen ska växa och att variation kring boende ska kunna erbjudas i såväl tätorter, småorter som på landsbygden.

Kommunikationer spelar en viktig roll i att integrera områden med varandra. Ett fortsatt arbete kring utbyggnaden av gång- och cykelvägar bidrar till att områden både inom och mellan tätorter kopplas samman allt mer, vilket förbättrar tillgången till service. Att planera för bostäder i områden som har korta avstånd och goda kommunikationer till både

kommunal service och övrig samhällsservice är en strategi för att skapa hållbar bebyggelse. Genom att planera stationsnära minskas transporter samtidigt som gång- och cykeltrafik främjas.

Tillgången till grönstruktur påverkar boende- och livsmiljön. Planeringen behöver verka för en jämställd tillgång till gröna ytor i tätorternas samtliga delar. Sociala aspekterna såsom rekreation och friluftsliv vilket grönytor möjliggör för behöver beaktas.

Tillväxt

Enligt *Prognos 2020* kommer Vaggeryds kommun ha en fortsatt ökning av invånarantalet. Boendeplaneringen behöver riktas in på att dels skapa förutsättningar för fler bostäder i takt med den väntade befolkningsutvecklingen, men också att verka för att det befintliga bostadsbeståndet nyttjas i större grad genom flyttkedjor.

Nulägesanalys handlingsplan 2015-2018

Föregående program, strategiskt boendeutvecklingsprogram utmynnade i en handlingsplan med åtgärder för att förbättra boende- och livsmiljön. Genom att knyta an och utvärdera handlingsplanen möjliggörs fortsatta förbättringar samtidigt som att åtgärderna kan revideras. Handlingsplanen 2015-2018 samt uppföljning redovisas nedan. Grön markör innebär att åtgärden är genomförd, gul innebär pågående, röd innebär inte påbörjad och vit betyder ej aktuell.

För att stärka boendeattraktiviteten krävs samspel mellan näringsliv, boende, fritid och skola. Handlingsplanen 2015-2018 beaktar dessa aspekter och vikten av samspelet fortlöper i nuvarande program.

Mål: Tillväxt och attraktivitet

	Beskrivning	Uppföljning	Status
1.	Marknadsföra Vaggeryds kommun, tydligt och kontinuerligt, som en attraktiv kommun att bo, leva och verka i.	Arbetas kontinuerligt med genom exempelvis boivaggeryd.se, sociala medier och mässor.	
2.	Lyfta fram berättelser om våra unika komponenter som t ex möbel & design, Fenix, MakerSpace, Remida och samarbetet skola-näringsliv.	Arbetas kontinuerligt med genom exempelvis boivaggeryd.se, sociala medier och mässor.	
3.	Gestaltningprogram för skyltar, syfte att förbättra "första intrycket" för besökare: Kommungränser, infarter, avfarter, genomfarter, stationer, större korsningar, viadukter samt andra miljöer där många rör sig.	Har ej påbörjats.	Tidsbrist, finns med på uppdragslista
4.	Verka för samverkan och dialog med markägare på landsbygden i syfte att öka antalet nybyggnationer i strandnära lägen (LIS).	Markägarträff har ägt rum i syfte att uppmuntra markförsäljning för bostadsändamål. Däremot inte specifikt avseende LIS-områden.	
5.	Samverka med handlare, fastighetsägare och VSBo för att utveckla Vaggeryds och Skillingaryds centrum som attraktiva mötesplatser.	Inget aktivt samverkansforum. Däremot pågår ombyggnation av Vaggeryds torg.	Pågående arbete
6.	Gestaltningprogram med arkitektonisk och estetisk syn på byggnation i främst centrala kvarter och miljömässigt känsliga miljöer.	Inget aktivt arbete pågår med ett gestaltningprogram. Kulturmiljövärden och byggnationsplan för centrala delar i Vaggeryd och Skillingaryd kommer tas med i arbetet.	Pågående arbete
7.	Ta fram ett styrdokument för att utveckla vattennära mötesplatser i Vaggeryd och Skillingaryd i syfte att öka tillgängligheten och boendeattraktiviteten.	Har varit ute på samråd.	Pågående process
8.	Ta fram ett digitalt bokningssystem på vaggeryd.se för att förenkla bokning. Utifrån tillgänglighetsrådets perspektiv förbättra tillgängligheten till sim- och sporthallar samt övriga lokaler.	Har ej påbörjats. Åtgärden är en del av ett nationellt projekt och är klar tidigast 2020.	Sammanförs i projekt med SKL
9.	Verka för ökad tillgänglighet, kvalitet och nöjdhet till samt ökad andel flickor på UG/UC genom ökade öppettider och fokus på genus.	Åtgärden fortlöper.	

10.	Stärka positionen som en god kulturkommun genom att utveckla Västra Lägret som ett kulturcentrum.	Har ej påbörjats, då kommunen inte har tillgång till dessa lokaler. Kultur och fritid behöver vara ett nav i kommunens samhälle som möjliggör mötesplatser med bland annat bibliotek.	Dialog pågår
12.	Utveckla dialogen med kommunens föreningar.	Åtgärden fortlöper.	

Mål: Hållbar boendeutveckling

13.	Uppdatera och utveckla grönplanen med fokus på Vaggeryds och Skillingaryds friluftsområden och centrumnära vatten.	Åtgärden är pågående genom framtagande av kommunövergripande grönstrukturplan.	
14.	Ta fram tydliga riktlinjer för kommunala markanvisningar med bl.a. konkurrenskraftiga markpriser, i syfte att öka marknadens intresse.	Åtgärden är under framtagande och beräknas vara klar under 2018.	Under framtagande
15.	Ta ett större ansvar för bostadsbyggandet i mindre attraktiva delar i kommunen för att säkerställa målet att hela kommunen ska utvecklas.	Åtgärden fortlöper genom att uppmuntra markägare att sälja mark, dels genom kontakt men även genom markanvisningar.	Fortlöpande
16.	Prioritera byggherrar/projekt med hyresrätter och/eller bostadsrätter för att säkerställa målet med social hållbarhet.	Mark har sålts både för byggnation för egna hem, grupphusområde, hyresrätter och bostadsrätter.	
17.	För in livscykelperspektivet i projekteringen av byggandet i egen regi för att säkerställa målet med miljömässig hållbarhet.	Åtgärden är pågående då både VSBO och fastighetsenheten arbetar med livscykelperspektivet.	
18.	Kommunen och VSBo ska vara lokala förebilder och visa på egna goda exempel genom att ta fram och använd miljökvalitetskriterier i byggandet i egen regi för att säkerställa målet med att bygga hållbart. VSBo och kommunen ska prioritera förnyelsebara material, såsom exempelvis trä och limträbalkar. Förnybar energi såsom fjärrvärme och solceller ska ha en given plats vid byggnation i egen regi.	Åtgärden är pågående då både VSBO och fastighetsenheten verkar för miljökvalitetskriterier i byggnationer.	

Mål: Kommunens roll och ansvar – planarbete

19.	Prioritera upprättandet av detaljplaner för småhusbyggnation i Vaggeryd.	Åtgärden är pågående då flertalet detaljplaner är igång och genomförda för småhus i Vaggeryd.	Har anställts fler planarkitekter
20.	Prioritera upprättandet av detaljplaner för centrala flerbostadshus i Skillingaryd.	Åtgärden är pågående då detaljplan för Kv. Gästgivaren har antagits, även för Kv. Illern.	
21.	Prioritera arbetet i PLEX med fokus på intern samverkan, idéutbyte, problemlösning samt att få med miljöperspektiven i tidigt skede.	Arbetet har övergått nytt forum	
22.	Processanalysera planarbetet och ta fram tydliga, ansvarsfordelade arbetsrutiner i syfte att effektivisera och minska slöserier.	Åtgärden är genomförd. Processanalys och utbildningsinsats genomförs under vintern 2018/2019.	
23.	Upphandla konsulttjänster för naturvärdesbedömningar, bullerutredningar, geoteknik och arkeologi.	Åtgärden är genomförd.	

Mål: Kommunens ansvar – bostäder för alla

24.	Bygga 25 nya vårdplatser på kvarteret Gästgivaren.	Åtgärden genomförd genom byggnation vid mejeriet. Nytt mål kommer sättas i kommande planer.	
-----	--	---	--

25.	Inrätta nya demensplatser på Sörgården.	Åtgärden är pågående då omvandling av befintliga omsorgsplatser möjliggörs av nybyggnation på Mejeriet.	Möjlig omvandling
26.	Bygga 20+20 nya lägenheter på kvarteret Gästgivaren.	Åtgärden är pågående genom byggnation av VSBO, dock 32 lägenheter.	
27.	Bygga ny förskola i Vaggeryd	Pågående genom byggnation av ny skola i Vaggeryd, Äviken. Målet flyttas i senare planer.	Pågående
28.	Bygga ny högstadieskola i Vaggeryd.	Åtgärd inte längre aktuell	Ej aktuell

Mål: Vaggeryds kommun i regionen

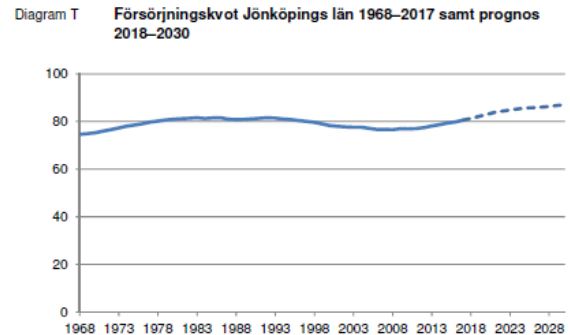
29.	Verka för halvtimmestrafik dagtid mån-fre till och från Jönköping-Värnamo.	Genomfört. Samtal sker fortlöpande genom dialog med JLT och berörda kommuner.	
30.	Verka för ökad turtäthet kvällar och helger till och från Jönköping.	Skär fortlöpande genom att dialog med JLT och berörda kommuner	
31.	Utred förutsättningarna för kompletterande lokaltrafik mellan Hok-Vaggeryd-Skillingaryd-Klevshult.	Åtgärden har ej genomförts, prioriterade pendlingsstider och kostnad för trafikering behöver belysas.	
32.	Verka för ökad samverkan skola-näringsliv bl a i syfte att skapa positiva attityder till teknik och produktutveckling.	Studie- och yrkesvägledare jobbar aktivt med att öka sökantalet. Även en teknikplan finns avsedd för högstadieelever. Denna åtgärd tas bort till nästa handlingsplan för bostadsförsörjningsprogram.	

Jönköpings län

Enligt regionens prognos 2018-2030 förväntas länets befolkning öka med 10,6 procent, från 357 237 till drygt 395 000 invånare. Under åren 2020-2025 förväntas tillväxten vara som störst med en ökning om cirka 3 000 invånare per år. Därefter förväntas tillväxttakten sjunka, till cirka 2 500 personer årligen.

Antalet i förvärsarbetande ålder (19-64 år), förväntas ha den största antalsmässiga ökningen med 14 400 personer. Förvärsarbetande spänner över flertalet år och därmed bör även ökningen av personer 80+ räknas till en av de större ökningarna, vilka förväntas öka med 9 500 personer till 2030. Yngre äldre (65-79 år), förväntas öka med 2 300. Ökningen i barn- och ungdomsåldrarna förväntas stå för en ökning av totalt 11 680 personer, där barn i grundskoleåldern (6-15 år) står för den största delen av ökningen. Ökningen av åldersgruppen 65+ och ökningen i barn- och ungdomsåldrarna förväntas motsvara cirka 24 500 personer. I relation till den mindre ökningen i förvärsarbetande ålder, förväntas försörjningskvoten att öka. Invånare under 20 år och över 64 år motsvarade vid årsskiftet 2017/2018 44,6 procent av länets befolkning. 2030 förväntas åldersgrupperna uppgå till 46,5 procent, vilket innebär att andelen i förvärsarbetande ålder kommer att minska, vilket den ökande försörjningskvoten visar på (Figur 32).

Figur 32: Prognosticerad försörjningskvot Jönköpings län. Källa: Region Jönköping.

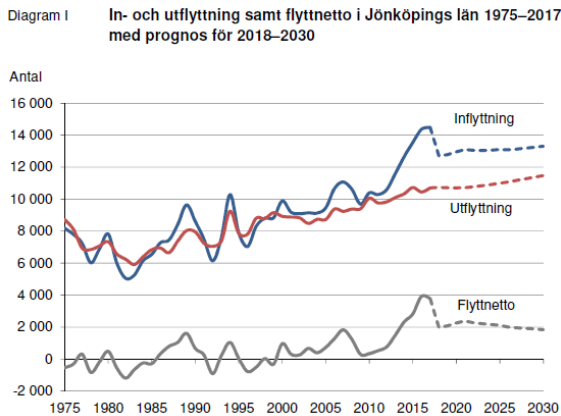

Befolkningsökningen beror till störst del av ett positivt flyttnetto, vilket förväntas förklara 70 procent av ökningen. Resterande del av ökningen beror på ett positivt födelsenetto.

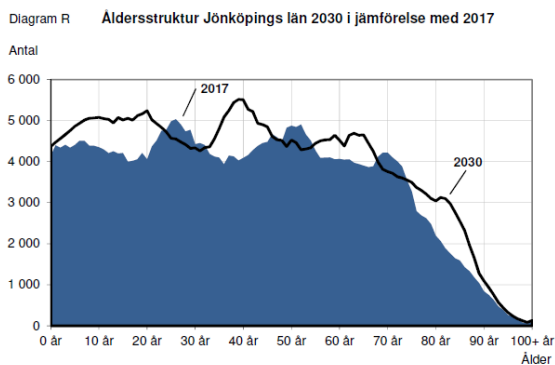
Födelsenettet har för länet i stort sätt varit positivt, med undantag mellan 1996-2002 och förväntas framöver öka då flertalet 90-talister börjar komma upp i barnafödande ålder. Till följd av förväntade lägre dödstal, väntas födelsenettet öka under perioden fram till 2030. Dödstalen har historiskt varit stabila vilket gör att den största förändringsfaktorn för födelsenettet är barnafödandet. Jönköpings län hade 2017 ett högre värde på summerad fruktsamhet på 1,92 jämfört med rikets 1,78 barn per kvinna i barnafödande ålder. Vaggeryds kommun erhöll ett summerat fruktsamhetstal på 1,95, vilket var både högre än länet och riket.

Flyttnettot har under 2000-talet varit positivt i länet (Figur 33). Flyttnettot mot övriga riket har varit negativt men det summerade flyttnettot har ändå varit positivt till följd av det större utrikes flyttnettot. Flyttströmmarna har till största delen skett i åldrarna 19-27 år. Denna åldersgrupp har även haft ett större negativt inrikes flyttnetto.

Figur 33: Flyttnetto län. Källa: Region Jönköping.

Figur 34: Åldersstruktur 2017, prognos 2030. Källa: Region Jönköping.

Åldersfördelningen för länet 2017 visar på tre toppar, vid 26, 52 respektive 69 år. Fram till 2030 förväntas dessa toppar förskjutas. Topparna representerar 40-, 60-, samt 90-talisterna (Figur 34).

Den ökade befolkningen och de ökade andelarna av såväl den yngre som den äldre befolkningen skapar utmaningar för den kommunala och regionala servicen. Ett större behov av äldreomsorg och skola och sjukvård följer av den växande befolkningen. Invånare mellan 80-89 år förväntas öka med mer än 50 procent fram till 2030. Den minskade andelen i förvärvsarbetande ålder ökar försörjningsbördan.

Enligt prognosen kommer länets befolkning öka, vilket ställer högre krav på såväl bostäder som infrastruktur. Förutsatt att Vaggeryds kommun fortsättningsvis kan erbjuda attraktiva och anpassade bostäder kommer kommunen fortsatt vara en växande plats och bidra till regionens tillväxt.

Kapitel 3 - Handlingsplan

Handlingsplan för bostadsbyggande redovisar vilka byggmöjligheter som finns i befintliga detaljplaner samt vilka bostadsprojekt som är i planeringsfasen.

Då arbete pågår med framtagande av ny/revidering av Vaggeryds kommuns översiktsplan, kommer handlingsplanen till bostadsförsörjningsprogrammet att upprättas och revideras, så snart översiktsplanen har fått laga kraft och kommunens tillväxtområden och riktningar har definierats.

Till detta bostadsförsörjningsprogram bifogas den tidigare handlingsplanen som redovisar vilka bostadsbyggnadsmöjligheter som identifierades inför perioden 2017-2025.

